

Stichting Monumentenhuis Brabant

Jaarverslag 2011

Inhoudsopgave

1 Inleiding

2 Stichting Monumentenhuis Brabant

- 2.1 Taakstelling
- 2.2. Organisatie

3 Steunpunttaken

Ondersteuning en professionalisering van de Brabantse gemeenten

- 3.a Helpdesk voor gemeenten
- 3.b Spreekuur voor gemeenten/ Consult op locatie
- 3.c Website
- 3,d Nieuwsbrieven en digitale specials
- 3.e Scholingsbijeenkomsten en cursussen
- 3.f Ondersteuning nieuwe ambtenaren

Activering gemeentelijk monumentenbeleid

- 3.g Activering gemeenten m.b.t. het archeologiebeleid
- 3.h Activering gemeenten m.b.t. kennis cultuurhistorische waarden

Platform van afstemming en overleg

- 3.i Planoverleg
- 3.j Beleidsoverleg

Bereik dienstverlening

4 Ureninzet 2011

5 Beleids- en beheerplan financiële reserves 2010-2012

1 Inleiding

De contouren van het landelijke vernieuwingsproces van de monumentenzorg, de zogenaamde modernisering van de monumentenzorgen (MoMo), begint steeds meer vorm te krijgen. Per 1 januari 2012 is de algemene maatregel van bestuur in werking getreden die het vergunningvrij wijzigen van rijksmonumenten en het vergunningvrij bouwen in beschermde gezichten regelt. Nog ingrijpender is de wijziging van het *Besluit ruimtelijke ordening*, eveneens per 1 januari 2012, dat bepaalt dat bij het maken van bestemmingsplannen rekening gehouden moet worden met de cultuurhistorie.

In vernieuwing van de monumentenzorg nemen gemeenten een centrale rol in. Nu op landelijk niveau de contouren van een modern monumentenbeleid zijn uitgezet, is het aan de gemeenten om met het vernieuwingsproces aan de slag te gaan. Maar zijn gemeenten hier klaar voor? Uit een landelijk onderzoek blijkt dat met name de kleine en middelgrote Brabantse gemeenten nog lang niet “Momo-proof” zijn. Het schort de gemeenten vaak aan middelen, mensen en kennis terwijl van gemeenten juist een actieve inbreng verwacht wordt.

Dit knelt des te meer nu ook bij gemeenten er flink wordt bezuinigd. In veel gemeenten is de ambtelijke inzet voor monumentenzorg, die vaak toch al niet groot was, verminderd. Maar ook projecten die op stapel stonden gaan de koelkast in. Zelfs relatief kleine posten, zoals de gemeentelijke monumentencommissie, worden niet ontzien. Om over het ontwikkelen van nieuw beleid maar niet te praten. In veel gemeenten is daar een absolute rem op gezet. Toch worden van de gemeente activiteiten op het gebied van monumentenzorg verwacht. Niet in de laatste plaats vanwege de decentralisatie van taken die in ons werkveld zich heeft voltrokken.

De hierboven genoemde knelpunten komen in de kleinere monumentengemeenten nog manifester naar voren. Die knelpunten raken alle monumenten categorieën, zowel rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten als andere cultuurhistorisch waardevolle objecten en structuren. In Noord-Brabant zijn veel kleine en middelgrote monumentengemeenten. Slechts 8 gemeenten hebben meer dan 150 rijksmonumenten. In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de meeste gemeenten onvoldoende zijn toegerust om hun verantwoordelijkheid en taak op het gebied van de monumentenzorg in voldoende mate en op voldoende niveau tot uitvoer te brengen. Een ondersteuningsstructuur voor gemeenten is dus meer dan gewenst. Door de decentralisatie van taken naar gemeenten is de behoefte daaraan alleen maar toegenomen.

Momenteel wordt er gesproken over de instelling van Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Dit kan een bedreiging worden voor de kwaliteit van de gemeentelijke monumentenzorg, met name omdat de verbinding naar beleid hiermee op losse schroeven kan komen te staan. Stichting Monumentenhuis Brabant volgt de ontwikkelingen en probeert hierop te anticiperen.

Harrie Maas, directeur Stichting Monumentenhuis Brabant

2 Stichting Monumentenhuis Brabant

2.1 Taakstelling

Landelijk steunpuntennetwerk

De invoering van de Monumentenwet 1988 betekende een eerste grote stap naar een gedecentraliseerde monumentenzorgpraktijk. Bij de uitvoering daarvan werden al snel verschillende knelpunten zichtbaar. Gemeenten, met name de kleine en middelgrote, waren niet/onvoldoende in staat en toegerust om op een goede manier invulling te geven aan hun monumentenzorgtaak. Daarom werd door de toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de provincies het initiatief genomen om te komen tot een landelijke ondersteuningsstructuur met als doel gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak en de kwaliteit van de integrale monumentenzorg te verbeteren. Vanaf 1995 is dit netwerk gevormd; het laatste steunpunt kwam in de provincie Flevoland per 1 januari 2008 tot stand. In Noord-Brabant bestaat vanaf 1999 een dergelijk provinciaal steunpunt voor de monumentenzorg.

Stichting Monumentenhuis Brabant: hét provinciale steunpunt in Noord-Brabant

De huidige Stichting Monumentenhuis Brabant is het resultaat van de doorontwikkeling van het Brabantse steunpunt. Vanaf de start in 1999 werden ten behoeve van gemeenten ook commerciële activiteiten op het terrein van de monumentenzorg ontplooid. Na verloop van jaren werd echter meer en meer duidelijk dat een aanpassing van de organisatorische structuur wenselijk is, met name om transparantie te krijgen tussen de gesubsidieerde en de commerciële activiteiten. Dit leidde in 2006 tot de oprichting van Stichting Behoud Monumenten Brabant. Deze organisatie fungeerde toen als het provinciale steunpunt voor de monumentenzorg en archeologie; daarnaast werden gesubsidieerde projecten uitgevoerd. Een verdere stap werd in 2009 gezet in de organisatiestructuur. Stichting Monumentenhuis Brabant richt zich alleen op de steunpunttaken, met als doelstelling de kwaliteit van de integrale monumentenzorg in de provincie Noord-Brabant te bevorderen. Stichting Behoud Monumenten Brabant voert specifieke projecten uit, zoals het Restauratie Opleidingsproject.

Inhoudelijke afspraken inzake steunpuntorganisatie

Tussen de minister van OCW en het Interprovinciaal Overleg (IPO) zijn afspraken gemaakt over het steunpuntennetwerk. Overeengekomen is dat de verantwoordelijkheid voor de steunfunctie monumentenzorg en archeologie met ingang van 1 januari 2009 wordt gedecentraliseerd naar provincies en dat de daarvoor bestemde gelden volledig worden overgedragen aan het Provinciefonds. De medefinanciering vanuit de OCW-cultuurbegroting is daarmee dus komen te vervallen.

Wat betreft de basistaken van de steunpunten zijn de minister van OCW en het IPO overeengekomen:

- *het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten;*
- *het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming tussen de betrokken overheden en andere partijen;*

- *het bevorderen van kennis en deskundigheid bij gemeenten op het gebied van wet- en regelgeving op het gebied van archeologie, cultuurlandschap en monumenten en de inhoudelijke praktijk daarvan.*

Een en ander is vastgelegd in het document “Afspraken inzake decentralisatie regionale steunfunctie Monumentenzorg en Archeologie 2009-2012”.

Stichting Monumentenhuis Brabant: werkplan en begroting 2012-2015

In 2011 zijn er meerdere besprekingen gevoerd met de provincie om te komen tot een meerjaren werkplan. Door zowel Stichting Monumentenhuis Brabant als de provincie Noord-Brabant is deze wens geuit. Voor het Monumentenhuis is dit van belang omdat hierdoor vanuit een structurele visie en benadering activiteiten kunnen worden ontwikkeld en continuïteit kan worden geboden. Dit komt niet alleen de effectiviteit van de werkzaamheden ten goede, maar geeft de organisatie ook wat meer “vastigheid”. Voor de provincie is een meerjarenafpraak eveneens gunstig: er wordt aldus meer structuur gegeven aan de uitvoering van het provinciaal monumentenbeleid en een meerjarenafpraak leidt tot minder bureaucratische rompslomp, doordat de jaarlijkse beoordelingstrajecten rond het indienen van het werkplan en de begroting voortaan beperkt kunnen blijven.

Bij schrijven van 6 december 2011 heeft de Provincie Noord-Brabant het meerjaren werkplan voor de periode 2012-2015 goedgekeurd. Het werkplan 2012-2015 legt een link met de Agenda van Brabant en de Kaderstellende notitie monumenten 2011 van de provincie Noord-Brabant én met de Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg en de Beleidsvisie “Kiezen voor karakter. Visie erfgoed en ruimte van het Rijk”. De belangrijkste speerpunten van Stichting Monumentenhuis Brabant voor de komende periode zijn, naast de ondersteuning van en advisering aan Brabantse gemeente, met name gericht zijn op:

- gebiedsgericht werken en het ontwikkelen van culturele planologie binnen de gemeentelijke uitvoeringspraktijk;
- de herbestemming van monumentale complexen.

2.2 Organisatie

Stichting Monumentenhuis Brabant heeft geen personeel in dienst. Voor de uitvoering van haar taken worden werknemers ingehuurd van Stichting Behoud Monumenten Brabant. Beide besturen vormen een personele unie, hetgeen inhoudt dat ze dezelfde bestuursleden hebben. Ook hebben ze dezelfde directeur in de persoon van drs. H.H.V.M. Maas.

Stichting Monumentenhuis Brabant is gehuisvest aan Markt 9 te Geertruidenberg.

Het bestuur van Stichting Monumentenhuis Brabant bestond in 2011 uit:

- voorzitter: de heer W.J.A. Raaphorst
- secretaris: de heer A.M.T. Naterop
- penningmeester: mevrouw drs. Y. Schram,
- bestuursleden: de heer G.A.A.J. Janssen, vicevoorzitter
de heer mr. A.H.P.G. van de Kerkhof
de heer J.L.W. van Dijk.

3 Steunpunttaken

De producten en diensten van Stichting Monumentenhuis Brabant zijn er op gericht om ambtenaren die problemen ervaren bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak te adviseren en te ondersteunen, zodat de gemeente het monument en de monumenteigenaar zo goed mogelijk van dienst kan zijn. Gegeven de situatie dat er bij veel Brabantse gemeenten sprake is van kwalitatieve gebreken (in kennis en expertise) en kwantitatieve gebreken, maakt dat de geboden ondersteuningsstructuur nog in belangrijke mate reactief is ingericht: namelijk concrete hulpverlening n.a.v. vragen en problemen bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak. Uit het recent gehouden tevredenheids- en wensenonderzoek van Stichting Monumentenhuis Brabant blijkt dat gemeenten ook behoefte hebben aan een dergelijke ondersteuning (helpdesk; goede informatievoorziening via website en nieuwsbrieven.

Naast de reactieve benadering van gemeenten geschiedt de ondersteuning echter in toenemende mate proactief. Het gaat hierbij om:

- stimuleren dat een actief gemeentelijk monumentenbeleid wordt ontwikkeld;
- gemeenten opleiden, zodat ze hun taak zelf kunnen gaan oppakken;
- stimuleren dat gemeenten culturele planologie zich eigen gaan maken;
- bevorderen dat er gemeentelijke erfgoedkaarten worden opgesteld;
- stimuleren dat gemeenten meer aandacht gaan krijgen voor herbestemming..

Activiteiten 2011

De steunpunttaken die in 2011 door Stichting Monumentenhuis Brabant zijn uitgevoerd, zijn onder te verdelen in:

- a) ondersteuning en professionalisering van de Brabantse gemeenten;
- b) activering gemeentelijk monumentenbeleid;
- c) platform van afstemming en overleg.

Onder de activiteiten genoemd onder a) valt onder meer de eerstelijns ondersteuning aan gemeenten, bedoeld om gemeenten op een directe wijze hulp te bieden n.a.v. vragen en problemen bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak. De eerstelijns ondersteuning bestaat uit een gratis helpdesk voor gemeenten en een gratis spreekuur / consult op locatie. Doel hiervan is:

- gemeenten die bij de dagelijkse uitvoeringspraktijk tegen knelpunten aanlopen de nodige informatie en adviezen te verstrekken, zodat monumenteigenaren en andere belanghebbenden / betrokkenen hiermee kunnen worden geholpen;
- het verbeteren van de kwaliteit van de gemeentelijke monumentenzorg.

Ten behoeve van de professionalisering van de ambtenaren monumentenzorg heeft Stichting Monumentenhuis Brabant in 2011 de volgende diensten aangeboden: een informatieve en actuele website; een gratis nieuwsbrief en digitale specials; scholingsbijeenkomsten en cursussen; ondersteuning van nieuwe ambtenaren. Doel hiervan is het vergroten van het kennisniveau van ambtenaren monumentenzorg en andere direct betrokkenen, zodat de kwaliteit en de effectiviteit van de gemeentelijk monumentenzorg verbetert.

Evenals in 2010 heeft het Monumentenhuis in 2011 wat betreft het onderdeel b) “activering gemeentelijk monumentenbeleid” zich vooral gericht op gebiedgerichte monumentenzorg en culturele planologie. Dit zijn speerpunten van het nieuwe monumentenbeleid van Rijk en Provincie. Bij de meeste gemeenten staat dit evenwel nog in de kinderschoenen. Een goede kennis van de eigen cultuurhistorische waarden vormt de basis van een gedegen erfgoedbeleid. Dit was al aan de orde bij een beleid dat gericht is op objectbescherming, maar is met name ook van belang om vorm en inhoud te kunnen geven aan de inbedding van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening. Bij veel gemeenten schort het hier aan. Daarom onderneemt het Monumentenhuis activiteiten op dit gebied.

Wat betreft de onder c) genoemde dienstverlening ‘platform van afstemming en overleg’ was in het werkplan voor 2011 een tweetal zaken opgenomen: het Planoverleg en het beleidsoverleg. In het Planoverleg bespreken de Rijksdienst (RCE), de Provincie, en het Monumentenhuis – in aanwezigheid van gemeenten, architecten en monumenteigenaren – restauratieplannen. In het Beleidsoverleg vindt afstemming plaats tussen RCE, Provincie en Monumentenhuis over diverse beleidsaangelegenheden, onder meer over landelijke en provinciale ontwikkelingen op het gebied van monumentenzorg en archeologie.

Bijstelling activiteitenplan en ureninzet

Gaandeweg het jaar bleek dat het werkplan voor 2011 op een aantal onderdelen bijstelling behoefde. Bij de financiële verantwoording van Stichting Monumentenhuis Brabant over 2010 is door ons al gewezen op een aantal indirecte kostenposten. Het betreft hier kosten die gerelateerd zijn aan activiteiten die direct verband houden met de steunpunttaak, maar die niet als product zijn aan te merken. Het gaat hier om (afstemmings)overleg met het Steunpunten-netwerk, RCE, provincie, provinciale monumentenorganisaties en het halfjaarlijkse Beleidsoverleg met provincie en het Rijk (RCE). Dit leidt steevast tot een tekort voor Stichting Monumentenhuis Brabant. Via een storting door Stichting Behoud Monumenten Brabant is het gat voor 2010 gedicht, maar het was verre van wenselijk om deze situatie te laten voortslepen en onopgelost te laten. Daarom zijn de indirecte kosten nader in beeld gebracht en verdeeld over de verschillende diensten van Stichting Monumentenhuis Brabant. Verder zijn de uren van het beleidsoverleg ondergebracht bij de indirecte ureninzet. Dit heeft geleid tot een raming van de indirecte kosten voor 2011 op 165 uur; de daadwerkelijke ureninzet voor 2010 is hierbij als uitgangspunt genomen.

Het opnemen van de indirecte kosten in de begroting heeft gevolgen voor de ureninzet t.b.v. de dienstverlening door Stichting Monumentenhuis Brabant. Ten opzichte van de eerder ingediende begroting zijn de volgende onderdelen gewijzigd:

- een verlaging van de ureninzet voor spreekuur/ consult gemeenten van 250 naar 200 uur;
- een verlaging van de ureninzet voor de website van 200 naar 160 uur;
- een verlaging van de ureninzet voor de ondersteuning van nieuwe ambtenaren van 60 naar 30 uur.

Bij brief van 20 september 2011 ontvingen wij bericht van de provincie dat ingestemd werd met de bijstelling van het activiteitenplan.

3 Steunpunttaken

Ondersteuning en professionalisering van de Brabantse gemeenten

3.a Helpdesk voor gemeenten

In 2011 is door 57 van de 68 gemeenten hiervan gebruik gemaakt. Dit is een bereik van 83,8 %. Alleen door de gemeenten Best, Boxmeer, Breda, Cuijk, Drimmelen, Etten-Leur, Goirle, Helmond, Someren, Tilburg en Veldhoven werd geen beroep op de helpdesk gedaan. Het aantal adviezen bedroeg ca. 500. Het aantal vragen was wat minder dan het jaar daarvoor, maar ze waren wel complexer. Vragen over herbestemming bijvoorbeeld zijn minder eenvoudig te beantwoorden dan een verzoek om info over een subsidieregeling.

De hadden betrekking op het gehele terrein van de monumentenzorg en de archeologie, zoals:

- **restauratie, instandhouding en vergunningentraject**, onder andere procedure, indieningsvereisten, inschakeling monumentencommissie, afstemming met welstand, Wabo, vergunningsvrije werkzaamheden, bouwhistorisch onderzoek, gebruik materialen, rapport Monumentenwacht, isolatie, fundering en andere bouwtechnische en –fysische zaken.
Voor sommige vragen werd doorverwezen naar de Monumentenwacht en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (waaronder ook website en informatieve brochures);
- **subsidie(traject)**, onder andere subsidiemogelijkheden provincie, Brim, tegemoetkoming voor haalbaarheidsonderzoek, stimuleringsregeling herbestemming, aanvullende fondsen voor religieus erfgoed, wind- en waterdichtregeling, landschappen van allure, Nationaal Restauratiefonds, Cultuurfonds voor Monumenten Noord-Brabant, grootschalige erfgoedcomplexen, Beleidsregel Cultureel Erfgoed, archeologie- en cultuurhistoriekaarten, subsidiemogelijkheden voor agrarisch erfgoed incl. erven, cultuurhistorische landschappen, monumentaal groen, begraafplaatsen, waterstaatkundige werken);
- **herbestemming**, waaronder mogelijkheden in het kader van de Agenda van Brabant (grootschalige cultuurhistorische complexen), doorontwikkeling industrieel erfgoed, problematiek religieus en ruraal erfgoed (diverse concrete zaken werden aangedragen), handreikingen (brochures RCE), Stichting Behoud en Herbestemming van Religieus Erfgoedproject, BOEi, “Verloren boerderijen”, Zuider Waterlinie en daarin gelegen vestingswerken, hoe nieuwe economische dragers te vinden;
- **gebiedsgerichte monumentenzorg**, waaronder Verordening Ruimte, wijziging Bro, beschermd dorps- en stadsgezicht, belang cultuurhistorische verkenning, stappenplan voor inbedding culturele planologie, verankeren cultuurhistorie in bestemmingsplannen, monumentale ensembles, monumentaal groen, provinciale cultuurhistorische waardenkaart
- **archeologie**, waaronder: hoe diep ploegen?, Wet archeologische monumentenzorg, gemeentelijke archeologiekaart, gemeentelijke archeologiebeleid, inschakeling archeologische vrijwilligers en heemkundedelenmonumentenzorgtaken, kwaliteitsborging.;
- **gemeentelijk monumentenbeleid**, waaronder opstellen erfgoedplan, procedure bij het opstellen of actualiseren van een gemeentelijke monumentenlijst, erfgoedtoerisme, (varianten) gemeentelijke subsidieregelingen; samenstelling gemeentelijke monumentencommissie, toezicht en handhaving bij vergunningverlening.

De vragen werden ontvangen per e-mail, telefoon of per post. Veelal kon direct antwoord worden gegeven. Was dit niet het geval, dan werd via de back office hierin voorzien. Soms werd doorverwezen naar andere organisaties en instanties.

De ureninzet in 2011 voor deze dienstverlening bedroeg 591,5 uur.

3.b Spreekuur voor gemeenten / consult op locatie

Vele Brabantse gemeenten hebben behoefte aan nadere advisering en informatie-uitwisseling. Als vragen te complex zijn om telefonisch af te handelen, kunnen gemeenten terecht bij het spreekuur van het Monumentenhuis in Geertruidenberg. De invulling van het spreekuur vindt flexibel en op afspraak plaats. Wanneer een gemeente hierom verzoekt, wordt het spreekuur/consult op locatie gehouden.

De aanleiding voor een persoonlijk gesprek is veelal een complexe restauratie, het formuleren van een beleidsvisie, het opstellen van een gemeentelijke monumentenlijst, het opstellen van een gemeentelijke subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten, de herontwikkeling van een gebied met daarin monumentale waarden, de herbestemming van monumenten e.d. Vaak werden die gesprekken gevoerd in aanwezigheid van de portefeuillehouder Monumentenzorg.

In 2011 hebben 36 gemeenten gebruik gemaakt van het spreekuur of het consult op locatie, oftewel een bereik van 53,7 %. Bij een spreekuur of bezoek komen bijna altijd meerdere zaken ter sprake, zowel beleids- en uitvoeringszaken als informatieverstrekking..

De urenbesteding in 2011 was 219,5 uur.

3.c Website

In 2011 is veel werk gemaakt van het verbeteren en het actueel houden van de website. Een actuele website is immers een 'must'. De website van Stichting Monumentenhuis Brabant wordt veelvuldig door de Brabantse gemeenten geraadpleegd. Blijkens het behoefte- en wensenonderzoek onder Brabantse gemeenten maakt zo'n 90% hiervan gebruik.

Vanwege het overstappen naar een andere provider zijn niet van alle maanden de bezoekcijfers beschikbaar. Het gemiddelde aantal bezoekers is 2286, een kleine stijging ten opzichte van 2010 (2214 bezoekers). Het aantal hits daarentegen is wel fors gegroeid van 155.000 naar ruim 190.000 per jaar. Dat betekent dat bezoekers langer op onze website blijven en meerdere pagina's bezoeken. Ook kan hieruit worden opgemaakt dat onze site dermate interessant is dat men op zoek gaat naar andere info.

Geprognotiseerd voor 2011 was een urenbesteding van 200 uur. Door medewerkers van het Monumentenhuis Brabant is direct voor deze activiteit 179,5 uur besteed. Daarnaast is gebruik gemaakt van een uitzendkracht. Behalve voor werkzaamheden t.b.v. de website, is deze ook voor andere activiteiten ingezet. Zijn ureninzet is niet verder uitgesplitst. De totale kosten van deze uitzendkracht heeft Stichting Behoud Monumenten Brabant voor haar rekening genomen.

3.d Nieuwsbrieven en digitale specials

Behalve via een actuele website, vindt informatievoorziening over monumenten en archeologie plaats via de eigen nieuwsbrief en digitale specials. In de nieuwsbrieven wordt allerlei nuttige informatie verstrekt over ontwikkelingen binnen de monumentenzorg, gewijzigde wet- en regelgeving, lopende projecten en initiatieven e.d. Het bereik van de nieuwsbrief naar gemeenten toe is 100%.

In 2011 is de nieuwsbrief 4 x verschenen. De nieuwsbrieven zijn gestuurd aan alle portefeuillehouders Monumentenzorg, ambtenaren Monumentenzorg en R.O. Ook betrokkenen in het veld, waaronder de heemkundeverenigingen in onze provincie, hebben de nieuwsbrief ontvangen. De oplage is 400 exemplaren.

Vanwege de actualiteit is het soms nodig om snel informatie naar monumentambtenaren te sturen. Daarnaast zijn er onderwerpen die om uitvoerige info/ uitleg vragen. Daarom wordt gebruik gemaakt van digitale “specials”. In 2011 zijn er 7 digitale specials verstuurd. De thema’s handelden over: de vaststelling van de provinciale Cultuurhistorische waardenkaart 2010, de handreiking erfgoed en ruimte, vergunningsvrij bouwen aan rijksmonumenten, de archeologieverordening, het molenbeleid en de publieksfolder vergunningsvrije werkzaamheden van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

De urenbesteding in 2011 voor de nieuwsbrieven en digitale specials was 173 uur.

3.e Scholingsbijeenkomsten en cursussen

In 2011 zijn er 3 scholingsbijeenkomsten en cursussen (mede) georganiseerd:

- a) cursus voor ambtenaren Monumentenzorg en Ruimtelijke Ordening over “Cultuurhistorie in de Ruimtelijke Ordening” (30 juni 2011 in Geertruidenberg);
- b) cursus voor ambtenaren Monumentenzorg en Vergunningverlening & Handhaving over “Vergunningvrij bouwen aan rijksmonumenten” (21 september 2011 in Geertruidenberg);
- c) cursus voor ambtenaren “Actualiteiten en Ontwikkelingen in de monumentenzorg” i.s.m. het Nationaal Restauratiefonds (11 oktober 2011 te Heusden).

ad a) Het aantal aanwezigen voor de cursus “Cultuurhistorie in de Ruimtelijke Ordening” was 27 deelnemers. Behalve ambtenaren Monumentenzorg, waren er ook veel R.O.-ambtenaren. In totaal waren er 17 gemeenten hier vertegenwoordigd. Op de vraag of de cursus aan het doel heeft beantwoord (vergroten kennis en inzicht in mogelijkheden op het gebied van culturele planologie) was de respons: geheel 4% ; grotendeels 42%, redelijke mate 46% ; gedeeltelijk 8%.

ad b) De belangstelling voor de cursus “Cultuurhistorie in bestemmingsplannen” was erg groot. Er waren niet minder dan 63 deelnemers. Behalve ambtenaren Monumentenzorg, waren er ook veel R.O.-ambtenaren. In totaal waren er 37 gemeenten hier vertegenwoordigd. Op de vraag of de cursus aan het doel heeft beantwoord (vergroten kennis en inzicht in mogelijkheden op het gebied van culturele planologie) werd geantwoord: geheel 19% ; grotendeels 43%; redelijke mate 33%; gedeeltelijk 5%.

ad c) Aan de cursus “Actualiteiten en ontwikkelingen in de monumentenzorg” werd deelgenomen door 44 personen, waaronder 22 ambtenaren van 15 gemeenten. Van Het Nationaal Restauratiefonds zijn nog geen cijfers ontvangen over hoe de cursus werd gewaardeerd.

De in 2011 gepleegde ureninzet voor scholingsbijeenkomsten en cursussen was 197 uur.

3.f Ondersteuning nieuwe ambtenaren

Met name bij kleine en middelgrote gemeenten is er een groot verloop onder gemeentelijke monumentambtenaren. Nieuwe ambtenaren hebben vaak een beperkte kennis van het werkveld. Zowel voor het monument als de monumenteigenaar kan dit nadelig uitpakken. Vanuit de eigen gemeentelijke organisatie kunnen zij meestal geen ondersteuning krijgen. Dit knelt des te meer, daar de monumentenzorg bij uitstek een professioneel beleidsveld is waarvoor specialistische kennis is vereist. In het belang van de monumentenzorg dient daarom de nodige kennisoverdracht plaats te vinden aan nieuwe monumentambtenaren.

Op proactieve wijze is in 2011 contact gelegd met de nieuwe monumentambtenaren van Bergeijk, Deurne, Rucphen en Moerdijk. Op 27 mei 2011 heeft Stichting Monumentenhuis Brabant voor deze monumentambtenaren een bijeenkomst georganiseerd voor kennisoverdracht en informatie-uitwisseling. Hiervoor was een speciaal “lespakket” samengesteld. Blijkens de reacties werd dit initiatief zeer gewaardeerd. Daarnaast hebben één op één contacten plaatsgevonden met nieuwe monumentambtenaren van Veghel, Valkenswaard en Waalre.

De ureninzet in 2011 voor deze dienstverlening was 55 uur.

Activering gemeentelijk monumentenbeleid

3.g Activering gemeenten m.b.t. gebiedsgerichte monumentenzorg

Culturele planologie is een van de pijlers van het nieuwe monumentenbestel. Ook de provincie hecht hier veel waarde aan (zie provinciale notitie “Schatbewaarders van Brabant”). Voor de meeste Brabantse monumentambtenaren is gebiedsgerichte monumentenzorg nog een nieuw terrein. Op een proactieve manier is in 2011 gewerkt om gebiedsgerichte monumentenzorg meer voor het voetlicht te krijgen. Tijdens spreekuren en overleggen met wethouders en ambtenaren is hier regelmatig aandacht voor gevraagd. Maar ook zijn de mogelijkheden benut van website, nieuwsbrieven en digitale specials. Tijdens de cursus A & O op 11 oktober 2011 en tijdens de cursus “Cultuurhistorie in de Ruimtelijke Ordening” op 30 juni 2011 is aandacht besteed aan gebiedsgerichte monumentenzorg.

In het kader van de provinciale subsidieregeling “Beleidsregel Stimulering Gemeentelijke Archeologie- c.q. Erfgoedkaarten 2009-2011” is er geadviseerd over erfgoedkaarten voor de Groene Woud- gemeenten. Het betreft hier het vervaardigen van de:

- archeologiekartaart voor de gemeenten Vught, Haaren, Loon op Zand en Heusden;
- een cultuurhistoriekartaart voor de gemeenten Dongen, Loon op Zand, Heusden, Haaren, Vught, Oisterwijk, Sint-Michielsgestel, Schijndel, Son en Breugel en Best.

Daarnaast zijn er stimulerings-, coördinerende en ondersteunde activiteiten ontwikkeld ten behoeve van de:

- archeologiekaart voor de gemeenten Landerd, Mill en Sint Hubert, Grave en Sint-Anthonis. Dit project is inmiddels tot een afronding gekomen;
- archeologiekaart voor de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. Dit project is inmiddels tot een afronding gekomen.
- cultuurhistoriekaart voor de gemeenten Landerd, Mill en Sint Hubert, Grave en Sint-Anthonis. Uiteindelijk hebben alleen Grave en Mill – Sint Hubert aan het project meegedaan;
- archeologiekaart voor de gemeenten Moerdijk, Steenbergen en Woensdrecht. Het project is in uitvoering;
- cultuurhistoriekaart voor de gemeenten Halderberge, Moerdijk, Steenbergen en Woensdrecht. Het project is in uitvoering;
- cultuurhistoriekaart voor de gemeenten Bernheze en Rucphen.

In de “Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg” wordt herbestemming een van de pijlers van het nieuwe rijksbeleid genoemd. Ook in de Agenda van Brabant wordt ingezet op de doorontwikkeling en herbestemming van grootschalige erfgoedcomplexen. In de investeringsvoorstellen die hiermee samenhangen is een bedrag van € 121,5 miljoen hiervoor door de Provincie opgenomen. De speerpunten zijn: landgoederen, kloosters, industrieel erfgoed, kazernecomplexen.

In 2011 zijn er diverse activiteiten ten behoeve van landgoederen en historische buitenplaatsen ontwikkeld (in het gebied Het Groene Woud, de Kempische Landgoederen, De Moeren, de Buissche Heide, Mattemburgh, Haanwijk). De insteek hierbij was het stimuleren van nieuwe economische dragers om aldus te komen tot een duurzame instandhouding van deze parels. In dat verband is ingezoomd op erfgoedtoerisme, herbestemming van bestaande gebouwen en eventueel ook het in beperkte mate toevoegen van extra bebouwing.

Dit heeft geresulteerd in een actieve betrokkenheid bij het opstellen van een uitvoeringsprogramma voor landgoederen en historische buitenplaatsen in Het Groene Woud. In het kader van de Agenda van Brabant, onderdeel Landschappen van Allure is vervolgens een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie. Voor landgoed De Utrecht zijn principeafspraken gemaakt om te komen tot een stijlengids van de bestaande bebouwing en cultuurhistorische verkenning van het totale landgoed.

Met betrekking tot het ruraal erfgoed hebben veel vragen betrekking op het splitsen van historische boerderijen in twee wooneenheden, of anderszins een verruiming van de gebruiksmogelijkheden. Behalve de boerderij, is hier veelal ook het erf in het geding. Als zodanig gaat het hier direct om ruimtelijke kwaliteit.

De totale ureninzet voor 2011 komt hiermee uit op 243 uur.

3.h Activering gemeenten m.b.t. kennis cultuurhistorische waarden

Een goede kennis van de eigen cultuurhistorische waarden is de basis van een gedegen erfgoedbeleid. Dit was al aan de orde bij een beleid dat gericht is op objectbescherming, maar

is met name ook van belang om vorm en inhoud te kunnen geven aan de inbedding van cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening.

Goede ruimtelijke ordening betekent namelijk dat er een integrale afweging plaatsvindt van alle belangen die effect hebben op de kwaliteit van ruimte. Een van die belangen is de cultuurhistorie. Monumenten nemen een belangrijke positie in het spectrum 'identiteit – ruimte – economie' in. Zeker in dit verband is het van belang dwarsverbanden te leggen.

Vanuit een proactieve worden hiertoe activiteiten ontwikkeld. Doel van deze activiteiten is:

- een bijdrage te leveren aan de kennisontwikkeling bij gemeenten inzake cultuurhistorische waarden;
- een impuls te geven aan de gebiedsgerichte monumentenzorg binnen de provincie;
- een impuls te geven aan de inbedding van culturele planologie binnen de gemeentelijke planontwikkeling;
- een impuls te geven aan de herbestemming van monumentale en cultuurhistorisch waardevolle objecten en complexen.

Hiertoe heeft Stichting Monumentenhuis Brabant proactief gemeenten benaderd, onder meer via de nieuwsbrief en een digitale special alsook door een gerichte persoonlijke benadering.

Dit heeft geresulteerd in:

- (een startnotitie) gemeentelijk archeologiebeleid voor de gemeenten Grave, Sint Anthonis, Mill en St. Hubert, Landerd, Boekel en Bernheze;
- voor de gemeenten Bernheze, Maasdonk, Boekel en Uden zijn activiteiten ontwikkeld om te komen tot een archeologie- en/of cultuurhistoriekaart. De totstandkoming ervan is echter (nog) niet verwezenlijkt, met name omdat subsidiering in het kader van de provinciale stimuleringsregeling achterwege is gebleven;
- het opstellen / actualiseren van de gemeentelijke monumentenlijst in Best, Gilze-Rijen, Werkendam, Moerdijk, Rucphen, Woensdrecht, Boekel, Son en Breugel, Bergeijk, Oss en Bernheze.

Vanwege de noodzaak om te bezuinigen heeft de gemeente Rucphen, Woensdrecht en Boekel de plannen geannuleerd; Bergeijk, Oss en Bernheze zijn daadwerkelijk tot uitvoering overgegaan. De andere gemeenten zijn serieus bezig met de voorbereidende werkzaamheden om tot realisering over te gaan.

De ureninzet voor 2011 was 128,5 uur.

Platform van afstemming en overleg

3.i Planoverleg

Het Planoverleg richt zich vooral op de ingrijpende restauratieplannen (voornemen tot afbraak, ingrijpende wijzigingen, reconstructie en herbestemming), waarbij de insteek is om dergelijke plannen zo veel mogelijk in het voortraject te bespreken.

Het blijkt namelijk dat gemeenten en monumenteigenaren hier het meest behoefte aan hebben. Zeker voor complexe restauratie- en ontwikkelingsplannen is het van belang dat betrokkenen vroegtijdig een preadvies ontvangen, zodat de kwaliteit van het plan – indien dit nodig is – kan

worden verbeterd (aanreiken tips e.d.). Voordeel is tevens dat het vergunningentraject veelal sneller doorlopen kan worden, hetgeen ook gunstig is voor de kosten.

Het aantal behandelde plannen in 2011 bedroeg 28 betr. 17 gemeenten; er werd 9 x bijeen gekomen. De ureninzet in 2011 was 285 uur.

3.j **Beleidsoverleg**

Dit overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Provincie vindt twee keer in het jaar plaats. Gespreksonderwerpen in 2011 waren: het Tevredenheids- en wensenonderzoek, het jaarverslag en de jaarrekening van het steunpunt, het Meerjarenplan 2012-2015, landelijke en provinciale ontwikkelingen, provinciale initiatieven en projecten. De ureninzet in 2011 was 31 uur. In de bijstelling van het activiteitenplan en de ureninzet, waarmee de provincie per brief van 20 september 2011 heeft ingestemd, zijn de uren van het Beleidsoverleg ondergebracht bij de indirecte ureninzet.

Bereik dienstverlening

De activiteiten, die voortvloeien uit de taakstelling van Stichting Monumentenhuis Brabant, beogen het ondersteunen en professionaliseren van de Brabantse gemeenten teneinde de kwaliteit en effectiviteit van het monumentenbeleid te verbeteren. De activiteiten van de stichting zijn hier helemaal op gericht.

In onderstaand overzicht zijn de scores voor 2011 opgenomen wat betreft het bereik van de dienstverlening van Stichting Monumentenhuis Brabant, waarbij een vergelijking wordt gemaakt met 2010. Het bereik is gemeten aan de hand van evaluatieformulieren, digitale gegevensbeheer en registratie door Stichting Monumentenhuis Brabant.

<i>Diensten</i>	<i>Bereik 2010</i>	<i>Bereik 2011</i>
Helpdesk	89% *	83,8%
spreekuur / consult op locatie	63% ◇	53,7%
Website	2200 bezoekers. per maand	2286 bezoekers per maand
Nieuwsbrieven en digitale specials	100%	100%
Scholingsbijeenkomsten en cursussen	54 gemeenten (80,6%) *	39 gemeenten (58,2%)
Activering gemeenten m.b.t. a) gebiedsgericht werken b) herbestemming	n.v.t.	n.v.t
Planoverleg	18 gemeenten (=26,9%) 26 plannen	17 gemeenten (25,3%) 28 plannen

* Het hoge percentage in 2010 houdt verband met een speciale activiteit van het Monumentenhuis naar gemeenten toe, te weten deskundigheidsbevordering van gemeentelijke monumentencommissies. In veel gevallen leidde dit ook tot extra helpdeskcontacten.

◇ In 2010 zijn speciale activiteiten ontwikkeld t.b.v. beleidsontwikkeling op het gebied van het religieus erfgoed, waardoor er extra veel gesprekken met portefeuillehouders zijn geweest.

De klanttevredenheid is in 2011 niet onderzocht. Met de Provincie zijn afspraken gemaakt om in 2014 weer een tevredenheids- en wensenonderzoek uit te voeren.

4 Ureninzet 2011

Taken	Begroot 2011	Aangepaste begroting	Werkelijk 2011	Vershil
Eerstelijns ondersteuning				
a) Helpdesk gemeenten	550	598	591,5	-6,5
b) Spreekuur / consultgemeenten	250	217	219,5	2,5
Professionalisering gemeenten				
c) Website	200	174	179,5	5,5
- Kosten hosting, opmaak e.d.: € 500,- *				
d) Nieuwsbrieven en digitale specials	160	174	173	-1
- Kosten opmaak, papier, porto: € 2.500,- *				
e) Scholingsbijeenkomsten en cursussen	217	217	197	-20
- Kosten huur locatie / verbruik: € 4.227,- *				
f) Ondersteuning nieuwe ambtenaren	60	33	55	22
Activering gem. monumentenbeleid				
g) Activering gemeenten m.b.t. gebiedsgerichte monumentenzorg	225	244	243	-1
h) Activering gemeenten m.b.t. kennis cult. hist. waarden	125	126	128,5	2,5
Platform van afstemming en overleg				
i) Planoverleg	250	272	285	13
j) Beleidsoverleg	30	-	-	-
Totaal	2.067	2.085	2.103	18

All-in uurtarief

Overeenkomstig andere jaren wordt voor de inzet van personeel een all-in uurtarief gehanteerd. Dit is eerder geaccordeerd met de Provincie Noord-Brabant. Voor 2011 is het uurtarief ongewijzigd gebleven, namelijk € 72,-. Stichting Monumentenhuis Brabant is niet BTW-plichtig. Vanwege de hantering van een all-in uurtarief is er geen kostenverdeelstaat met uitsplitsing naar personeelskosten, huisvestingskosten e.d.

5 Beleids- en beheerplan financiële reserves 2010-2012

Door Stichting Monumentenhuis Brabant is eind 2009 het “Beleids- en beheerplan financiële reserves 2010-2012” opgesteld. Bij schrijven van 5 februari 2010 heeft de provincie hiermee ingestemd. De actualisering van het beleids- en beheerplan werd op 20 september 2011 door de provincie geaccordeerd.

De reserves worden – conform de doelstelling van Stichting Monumentenhuis Brabant – besteed aan het ondersteunen, activeren en professionaliseren van de Brabantse gemeenten teneinde de kwaliteit en de effectiviteit van de gemeentelijke monumentenzorg te vergroten. De reserves worden ingezet op de volgende terreinen:

- a) industrieel erfgoed: kennisontwikkeling en beleidsstimulering bij gemeenten;
- b) professionalisering gemeentelijke monumentencommissies;
- c) behoefteonderzoek gemeenten bij uitvoering monumentenzorgtaak;
- d) het uitgeven van brochures voor monumentambtenaren, ambtenaren R.O., leden van gemeentelijke monumentencommissies en andere belanghebbenden op het gebied van de monumentenzorg en ruimtelijke kwaliteit.

De reserves onder b) en c) zijn eerder volledig besteed. Resteren nog

- **Industrieel erfgoed: kennisontwikkeling en beleidsstimulering bij gemeenten**

Industrieel erfgoed, waaronder ook begrepen spoorwegstations, remises, bruggen, sluizen en andere objecten van waterbeheersing, is bij de meeste gemeenten nog een ondergeschoven kindje. In de meeste Brabantse gemeenten heeft het tot nu toe amper aandacht gekregen. Ook over herbestemming en doorontwikkeling van cultuurhistorisch waardevolle fabrieken en industriële complexen is men vaak onwetend. Voor het Brabantse erfgoed en de Brabantse identiteit zijn dit echter waardevolle objecten, waar weloverwogen mee moet worden omgegaan. De insteek van de activiteiten is kennis van het eigen gemeentelijk industrieel erfgoed te vergroten en te stimuleren dat er een begin wordt gemaakt met beleidsontwikkeling.

Stichting Monumentenhuis Brabant heeft voor de uitvoering van dit project samenwerking gezocht met Stichting Brabants Industrieel Erfgoed (BrIE). Inmiddels vindt regelmatig en structureel overleg plaats tussen beide organisaties. De goede samenwerking heeft een vervolg gekregen in het verzoek van BrIE om onderdak te krijgen in het Monumentenhuis. Tevens is in 2011 een medewerker van het Monumentenhuis de organisatie van BrIE gaan ondersteunen en toetreden tot het bestuur van stichting Brie.

Omdat de (basis)kennis van het industrieel erfgoed nog veel hiaten laat zien, is evenals in 2010 vooral ingezet om hier meer inzicht op te krijgen. Zo zijn de rijksmonumentale objecten nader gecategoriseerd en is er een begin gemaakt om gegevens hierover op de website te plaatsen.

Daarnaast is er ook samengewerkt met de Stichting Historische Sluizen en Stuwen Nederland (SSHN). Een van de gezamenlijke actiepunten is het opzetten van een goede database. Na advisering en bemiddeling onzerzijds is aangesloten bij het project “Kennis Infrastructuur

Modernisering Monumentenzorg” (KIMOMO) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Met de vulling van de database is in 2011 onder regie van SSHN gestart.

Om meer bekendheid en draagvlak te creëren voor het Brabantse industriële erfgoed organiseert Stichting BrIE ook op publiekactiviteiten. In 2011 zijn twee zogenaamde “Suikerarrangementen” georganiseerd: op 14 oktober 2011 in het Vlas-en Suikermuseum in Klundert en op 3 november 2011 in de fabriek van de Suikerunie in Dinteloord. Naar de Brabantse gemeenten toe heeft Stichting Monumentenhuis Brabant activiteiten ontwikkeld waarin het belang van herbesteding onder de aandacht wordt gebracht. Specifiek is de subsidieregeling van het rijk i.c. de Subsidieregeling stimulering herbesteding monumenten (waaronder ook het wind- en waterdichthouden van monumenten die leeg staan en die op een herontwikkeling wachten) onder de aandacht gebracht van de Brabantse gemeenten en specifieke monumenteigenaren. In diverse persoonlijke gesprekken met wethouders en ambtenaren is gewezen op het belang van het laten uitvoeren van waardenstellend onderzoek (o.a. bouwhistorisch onderzoek) en haalbaarheidsonderzoek.

Verder is het infoblad “Onderzoek Herbesteding” ontwikkeld. Behalve naar gemeenten, is het ook naar Brabantse woningcorporaties gestuurd. Daarnaast is op projectniveau geadviseerd over de aanpak van een herbestedingsproject (o.a. Annaklooster Zundert, klooster Reek).

De ureninzet voor de hierboven genoemde activiteiten in 2011 was 53 uur.

- **Het uitgeven van brochures en andere publicaties**

Via het uitgeven van specifieke publicaties voor monumentambtenaren, ambtenaren R.O., leden van gemeentelijke monumentencommissies en andere betrokkenen op het gebied van monumentenzorg en ruimtelijke kwaliteit:

- kan een bijdrage worden geleverd kennisvermeerdering van cultuurhistorische waarden;
- kunnen gemeenten geactiveerd worden om beleid te ontwikkelen, dat leidt tot versterking van de kwaliteit van de gemeentelijke monumentenzorg c.q. het verstevigen van het Brabantse erfgoed.

In 2011 is door Stichting Monumentenhuis Brabant in samenwerking met Stichting de Brabantse Boerderij een brochure uitgegeven waarin het vergunningentraject voor het verbouwen & restaureren van (monumentale) boerderijen als ook de subsidiemogelijkheden bij het verbouwen en restaureren van cultuurhistorische waardevolle boerderijen worden toegelicht. Het is namelijk van groot belang dat het verbouwen, herbesteden en restaureren van monumentale boerderijen op een zorgvuldige wijze gebeurt. De publicatie is naar alle Brabantse ambtenaren monumentenzorg toegestuurd.

Vanwege de gewijzigde wet- en regelgeving diende de brochure voor 2012 geactualiseerd te worden, hetgeen ook is geschied.

Culturele planologie is zowel bij het rijk (zie “Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg”) als bij de provincie (zie “Kaderstellende notitie monumenten 2011”) een van de speerpunten van het nieuwe monumentenbeleid. Uit onderzoek blijkt dat met name bij de kleine en

middelgrote Brabantse gemeenten cultuurhistorie nog onvoldoende wordt ingebed in de ruimtelijke ordening. Om gemeenten actief op weg te helpen op het terrein van de gebiedsgerichte monumentenzorg is Stichting Monumentenhuis Brabant in 2011 bezig gegaan met een brochure over gemeentelijke culturele planologie. Daarin is ook een stappenplan opgenomen voor de inbedding van gebiedsgericht werken binnen de gemeentelijke praktijk. De brochure, getiteld “Cultuurhistorie ruimtelijk op orde” zal op 10 mei a.s. tijdens het jubileumevenement van het Monumentenhuis worden gepresenteerd.

- De totale ureninzet voor de activiteiten ten behoeven van het uitgeven van brochures en andere publicaties in 2011 is 94 uur bedragen. Dit komt neer op een bedrag van € 6.768,-. Dit is meer dan was geraamd. Feitelijk is al een voorschot genomen op het bedrag dat voor 2012 is geraamd.

Verloop bestemmingsreserves Stichting Monumentenhuis Brabant

Reserve industrieel erfgoed			
Jaar:	2009	2010	2011
Beginsaldo	0	12.500,-	3.446
Storting			
Onttrekking	0	9.054,-	3.816
Saldo per 31 december	0	3.446,-	0

- * Omdat een negatief saldo voor een bestemmingsreserve op zich niet mogelijk is, is vanuit de egaliseringsreserve het tekort van € 370,- bijgestort.

Reserve uitgeven brochures			
Jaar:	2009	2010	2011
Beginsaldo	0	15.000,-	9.960
Storting			
Onttrekking	0	5.040,-	6.768
Saldo	0	9.960,-	3.192

Egaliseringsreserve Stichting Monumentenhuis Brabant

Per 1 januari 2011 bedroeg het eigen vermogen van Stichting Monumentenhuis Brabant € 2.071,-. Hierop is in mindering te brengen het tekort van de bestemmingsreserve “Industrieel erfgoed” (€ 370,-) en het negatieve aandeel in het resultaat (€ 504,-). De egaliseringsreserve per 31 december 2011 komt hiermee uit op een bedrag van € 1.197,-.